

Sygn. akt I ACz 302/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący: SSA Dariusz Mazurek (spr.)

Sędziowie: SA Grażyna Demko

SA Marek Klimczak

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2013 roku na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku (...) S.A. w W.

z udziałem Powiatu (...) - Zarządu Dróg Powiatowych w (...) S.A. w W.

o zabezpieczenie roszczenia

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 25 stycznia 2013 r., sygn. akt I Co 10/13

postanawia:

I. **oddalić zażalenie,**

II. **zasądzić od uprawnionego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz obowiązane Powiatu (...) - Zarządu Dróg Powiatowych w R. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek uprawnionego o zabezpieczenie powództwa poprzez: zakazanie (...) S.A. w W. wypłaty kwoty z wystawionej przez niego gwarancji należytego wykonania umowy z dnia 29 września 2010r. o nr. (...), zakazanie Powiatowi (...) - Zarządowi Dróg Powiatowych w R. żądania wypłaty jakichkolwiek kwot z ww. gwarancji, względnie poprzez ustalenie innych sposobów zabezpieczenia, jakie Sąd uzna za zasadne.

W uzasadnieniu Sąd podał, iż wnioskodawca nie uprawdopodobnił interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, które zmierzałoby do zaspokojenia roszczenia oraz obciążałoby osoby trzecie i w istocie nie chroniłoby uprawnionego.

W ocenie Sądu Okręgowego, żądanie zabezpieczenia wobec gwaranta, tj. (...) S.A. w W. zmierza do bezzasadnego obciążania podmiotu trzeciego. Stroną procesu o ustalenie nieistnienia prawa obowiązane Powiatu (...) co do prac remontowych drogi szczegółowo opisanej we wniosku, a wynikających z umowy z dnia 13 września 2010r., nie byłby przecież gwarant, a zabezpieczenie może unormować prawa i obowiązki jedynie stron postępowania, nie zaś podmiotów trzecich (art. 755 § 1 kpc).

Ponadto Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku o zabezpieczenie, odnoszące się do Powiatu (...) polegające na zakazaniu wypłaty jakichkolwiek kwot z tytułu umowy gwarancji. Wskazany sposób zabezpieczenia

nie jest bowiem odnoszony do ustalenia praw z umowy Porozumienia z dnia 13 września 2010r., lecz dotyczy umowy gwarancyjnej.

Ponadto nawet jeśli powództwo o ustalenie zakończyłoby się jego uwzględnieniem, to nie wpłynęłoby to na realizację roszczeń gwarancyjnych. Gwarant byłby w dalszym ciągu zobowiązany do wypłaty żądanej przez beneficjenta kwoty, po spełnieniu warunków formalnych określonych w umowie o udzielenie gwarancji.

Od powyższego postanowienia wnioskodawca złożył zażalenie.

Zarzucił naruszenie art. 730¹ § 1 i 2 kpc, art. 731 kpc, art. 755 kpc, art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 328 § 2 kpc, a także naruszenie art. 58 § 1 kc, art. 353¹ kc w związku z art. 64 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym.

Zdaniem wnioskodawcy Sąd Okręgowy m.in. dokonał błędnej wykładni pojęcia „interesu prawnego” przyjmując, iż wnioskodawca nie uprawdopodobnił tego interesu, pomimo że brak zabezpieczenia poważnie utrudni wykonanie wydanego w sprawie orzeczenia, względnie uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Błędnie przyjął, że zabezpieczenie zmierza do zaspokojenia roszczenia i obciąża osoby trzecie, a także nie zastosował dyspozycji z art. 58 § 2 kc przy ocenie ważności czynności prawnej Porozumienia z dnia 13 września 2010r.

Wnioskodawca w uzasadnieniu zażalenia powołał się przy tym na pismo (...) S.A. w W. z dnia 23 stycznia 2013r., informujące, że w dniu 22 stycznia 2013r. wpłynęło do (...) wezwanie Powiatu (...) o wypłatę kwoty 800.000 zł tytułem dzielonej gwarancji. Istnieje więc obawa wypłaty bezpodstawnie żądanej kwoty gwarancji.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie jego wniosku o zabezpieczenie roszczenia w całości, względnie o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Przedmiotowy wniosek o udzielenie zabezpieczenia dotyczył roszczenia o ustalenie. Podstawą rozstrzygnięcia wniosku, w granicach przedmiotowych i podmiotowych, stanowi materiał zebrany w niniejszej sprawie, przedłożony przez uprawnionego wraz z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia (art. 738 k.p.c.). Oczywistym jest, iż merytoryczne badanie zasadności zarzutów uprawnionego, jakie stanowić będą podstawę wniesionego w sprawie powództwa, przekracza zakres kognicji sądu w ramach niniejszego postępowania incydentalnego. Słuszność twierdzeń uprawnionego zweryfikowana zostanie co do ich zasadności merytorycznej na etapie postępowania rozpoznawczego, toczącego się po wniesieniu przez uprawnionego powództwa.

Zasadność natomiast samego wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczeń, jak i przyczyn jego oddalenia winna zostać oceniona z powołaniem przepisów regulujących istotę i dopuszczalny zakres rozstrzygnięcia sądu w ramach takiego rodzaju sądowego postępowania cywilnego.

Dopuszczalność udzielenia uprawnionemu ochrony prawnej o charakterze tymczasowym, w ramach realizowanego przed sądem postępowania o udzielenie zabezpieczenia, w każdej sprawie cywilnej zarówno przed wszczęciem postępowania, jak i w jego toku, wynika bezpośrednio z treści art. 730 § 1 i 2 zdanie pierwsze kpc. Udzielenie zabezpieczenia jest dopuszczalne co do zasady wówczas, gdy podmiot domagający się ochrony tymczasowej uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 1 i 2 kpc). Roszczenie zaś jest uprawdopodobnione, jeśli bez głębszego wnikania we wszystkie możliwe aspekty

faktyczne i prawne sprawy, istnieje szansa, że w świetle przytoczonych przez wnioskodawcę twierdzeń faktycznych popartych dowodami lub środkami nie będącymi dowodami w rozumieniu kpc - przysługuje ono osobie uprawnionej.

Rozstrzygnięcie wreszcie Sądu w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia winno uwzględniać nie tylko dyspozycję przepisu art. 730¹ § 3 k.p.c. nakazującego uwzględnienie przy wyborze sposobu zabezpieczenia interesów stron w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę a obowiązane nie obciążać ponad potrzebę, ale i istotę naprowadzonego w powództwie roszczenia procesowego, determinującego zastosowanie w danej sprawie określonego sposobu zabezpieczenia bądź z katalogu tych, jakie zmierzają do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych (art. 747 k.p.c.), bądź też innych roszczeń majątkowych lub niemajątkowych (art. 755 k.p.c.). Zabezpieczenie nie może też, co do zasady, zmierzać do zaspokojenia roszczenia (art. 731 k.p.c.). Ponadto rozpoznanie wniosku uprawnionego domagającego się zabezpieczenia roszczenia procesowego nastąpić winno w granicach przedmiotowych i podmiotowych zakreślonych jego treścią (art. 738 k.p.c.), przy czym wnioskowany w treści zgłoszonego żądania o udzielenie zabezpieczenia sposób zabezpieczenia wiąże sąd w ramach rozpoznania sprawy. Zważywszy też na fakt, iż sygnalizowane przez uprawnionego roszczenie procesowe, jakie ma realizować w drodze wytoczenia powództwa, ma charakter majątkowy, a nie będąc jednocześnie roszczeniem pieniężnym powoduje, że ocena obecnie realizowanego przez uprawnionego żądania udzielenia zabezpieczenia winna zostać dokonana również na tle przepisu art. 755 kpc, odnoszącego się do sposobów zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych.

Mając na uwadze powyższe rozważania słusznie stwierdził Sąd Okręgowy, że uprawniony uprawdopodobnił roszczenie, jakie zamierza realizować w drodze wytoczenia powództwa.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wnioskodawca nie uprawdopodobnił jednak interesu prawnego w udzieleniu żądanego zabezpieczenia.

Domagając się udzielenia zabezpieczenia wskazuje on proponowany przez siebie sposób zabezpieczenia, konstruując go w oparciu o treść przepisu art. 755 § 1 kpc, wskazującego na dopuszczalność zastosowania na okres toczącego się pomiędzy stronami procesu sposobu udzielenia zabezpieczenia o charakterze nowacyjnym, którego to celem jest unormowanie praw i obowiązków stron postępowania, poprzez m.in. kierowanie w odniesieniu do osoby obowiązanej określonej treści nakazów lub zakazów. Taka właśnie konstrukcja wskazywanego sposobu zabezpieczenia legła u podstaw sformułowanego przez uprawnionego wniosku, w którym to domaga się on zakazania obowiązanej (...) S.A. w W. wypłaty jakichkolwiek kwot z przedmiotowej gwarancji ubezpieczeniowej na żądanie obowiązanej Powiatu (...), jak i zakazania temu ostatniemu obowiązanej żądania dokonania jakiegokolwiek wypłaty z tejże gwarancji ubezpieczeniowej. Uprawnienie obowiązanej Powiatu (...) do żądania od obowiązanej (...) S.A. wypłaty kwot z gwarancji ubezpieczeniowej jest następstwem postanowień łączącego uprawnionego i obowiązanej Powiat (...) Porozumienia z dnia 13 września 2010r., jak i wystawionej przez obowiązanej (...) S.A. w W., na zlecenie uprawnionego, gwarancji należytego wykonania umowy z dnia 29 września 2010r. Gwarancja ta ma charakter gwarancji nieodwołalnej, co do zasady bezwarunkowej (za wyjątkiem warunków wskazanych w treści gwarancji) oraz płatnej na każde żądanie obowiązanej Powiat (...) kwoty zabezpieczonej gwarancją, w terminie w niej wskazanym, w razie przedstawienia przez beneficjenta dokumentów i oświadczenia wskazanego w treści tejże gwarancji. Obowiązek wypłaty gwarancji uzależniony jest jedynie od zaistnienia określonego w gwarancji zdarzenia, którym jest zgłoszenie przez beneficjenta umowy gwarancyjnej żądania skierowanego do gwaranta o zapłatę z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej. Gwarant ma więc bezwarunkowy obowiązek spełnienia świadczenia wynikającego z gwarancji, przez co obowiązek ten ma charakter obowiązku abstrakcyjnego.

W takim wypadku przyjęcie tezy o dopuszczalności ingerencji Sądu w sferę autonomicznych uprawnień beneficjenta gwarancji ubezpieczeniowej prowadziłoby do faktycznej utraty znaczenia takiego rodzaju zabezpieczenia wykonania umowy, jak i niedozwoloną ingerencję w zasadę swobody kształtowania stosunku zobowiązaniowego przez strony tego stosunku. Ewentualny zaś spór stron stosunku podstawowego, w ramach którego doszło do wykreowania umowy gwarancji, pozostaje bez znaczenia dla gwaranta, który musi spełnić świadczenie z tytułu udzielonego zabezpieczenia, zgodnie z treścią dokumentu gwarancyjnego.

Przekonanie o braku dopuszczalności ingerencji Sądu w sferę uprawnień i obowiązków podmiotów stosunku gwarancyjnego, w tym w szczególności w sferę obowiązków gwaranta - obowiązanego (...) S.A. w W., przesądza o braku możliwości uwzględnienia wniosku uprawnionego - a następnie jego zażalenia.

Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy uprawniony nie ma także interesu prawnego w żądaniu udzielenia zabezpieczenia wobec obowiązanego Powiatu (...), albowiem orzeczenie Sądu, jakie zapadłoby w wyniku wytoczonego przez uprawnionego powództwa o ustalenie, nie byłoby co do istoty wykonalne, gdyż nie nadawałoby się do wykonania na drodze egzekucyjnej.

Zważyć natomiast należy, iż jeśli chodzi o drugi aspekt rozumienia pojęcia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, tj. pojęcia osiągnięcia celu postępowania (jaki ma być realizowany w przyszłości w drodze wniesienia właściwego powództwa o ustalenie nieistnienia prawa podmiotowego), to żądanie ustalenia treści wzajemnych relacji obligacyjnych uprawnionego i obowiązanego Powiatu (...), w tym w szczególności nieistnienia prawa domagania się od uprawnionego wykonania prac remontowych części drogi powiatowej, w żadnej mierze nie można utożsamiać z takim celem postępowania o udzielenie zabezpieczenia, jakim jest zapobieżenie zrealizowania przez obowiązanego Powiat (...) uprawnień z gwarancji ubezpieczeniowej. Taki sposób zabezpieczenia, którego skutkiem byłoby w istocie pozbawienie obowiązanego prawa do skorzystania z gwarancji ubezpieczeniowej, prowadziłby w istocie nie tylko do zaspokojenia roszczenia, co jest niedopuszczalne w świetle art. 731 kpc, ale i mógłby grozić obowiązanemu wyrządzeniem szkody w razie ustalenia - wbrew intencjom uprawnionego - faktu istnienia po jego stronie kwestionowanego obowiązku, a w konsekwencji i oddalenia przyszłego powództwa o ustalenie. Takie zabezpieczenie przyszłego roszczenia nie uwzględniałoby nie tylko interesów uprawnionego, ale również i obowiązanego, przez co naruszałoby przepis art. 730 § 3 kpc. Zaskarżone postanowienie w żaden sposób nie narusza zatem praw uprawnionego.

Natomiast w sytuacji bezpodstawnego zrealizowania przez obowiązanego, tj. Powiat (...) uprawnień wynikających z gwarancji ubezpieczeniowej, w warunkach braku po jego stronie rzeczywistego uprawnienia do zaspokojenia własnych roszczeń z tej gwarancji, a następnie wystąpienia przeciwko uprawnionemu przez gwaranta (obowiązanego (...) S.A.) z roszczeniem regresowym - uprawniony będzie mógł złożyć powództwo przeciwko Powiatowi (...) o zasądzenie na swoją rzecz kwoty bezpodstawnie uzyskanej z wypłaty gwarancji.

Z tych też przyczyn Sąd Apelacyjny podziela w pełni zaskarżone postanowienie i dlatego na mocy art. 385 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc orzekł, jak w pkt. I sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc i § 12 ust. 2 pkt. 2 w związku z § 10 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.